

Amatørkulturelle Netværk

Rapport udarbejdet af

Marion Vick og

Susan Fazakerley

Projektet er støttet af Undervisningsministeriets puljemidler til udvikling og omstilling af den lokale folkeoplysning, administreret af Dansk Folkeoplysnings Samråd

Indholdsfortegnelse

Kapitel 1: Indledning	3
Kapitel 2: Mål og succeskriterier	4
2.1 Kommuner og synlige resultater	4
2.2 Langsigtede mål – erfaringsdannelse og videre perspektiver	4
Kapitel 3: Tidligere erfaringer	5
3.1 Teatervækstlaget	5
3.1.1 Storbysucces	6
3.2 Nye tider, nye samarbejdsformer	6
3.3 Foreningsnetværk i Landsgardeforeningen	7
3.4 Amatørteaternetværket i Esbjerg	7
Kapitel 4: Metode	9
4.1 Den afsøgende metode	9
Kapitel 5: Erfaringer fra pilotkommunerne	10
5.1 Processen	10
5.2 Fakta og begrundelser for de valgte kommuner	11
5.2.1 Guldborgsund	11
5.2.2 Holbæk	12
5.2.3 Faaborg-Midtfyn	12
5.2.4 Aarhus	12
5.2.5 Silkeborg	13
5.3 Folkeoplysning og lokale politikker	14
5.3.1 Forvaltning af folkeoplysningsloven	14
5.3.2 Revision af folkeoplysningsloven	15
5.3.3 Lokale politikker og fokusområder	16
5.4 Kommunernes indflydelse på amatørkulturen	16
5.4.1 Kulturelle Samråd	18
5.5 Dialog med foreningerne	20
5.5.1 Guldborgsund	20
5.5.2 Holbæk	20
5.5.3 Faaborg-Midtfyn	21
5.5.4 Aarhus	22
5.5.5 Silkeborg	22
5.6 Afvikling af fællesmøder	23
5.6.1 Støtte fra landsorganisationerne	24
5.6.2 Kommunekontakt	25
Kapitel 6: Projektets erfaringer	26
Kapitel 7: Konklusion	27

Kapitel 1: Indledning

Foreningskulturen i Danmark er under forandring. Det mærkes også i de amatørkulturelle organisationer: DATS – landsforeningen for dramatisk virksomhed og AKKS - Amatørernes Kunst og Kultur Samråd. Lysten til at spille teater og musik og til at være aktiv i den lokale amatørforening er fortsat stor, men lysten til og interessen for organisatorisk arbejde i f.eks. bestyrelser er faldende.

Det er baggrunden for projektet *Amatørkulturelle netværk*, der har haft som mål at udvikle nye lokale samarbejdsformer og netværksdannelse indenfor amatørkulturen i de nye store kommuner. Dette med henblik på at opnå lokal kulturpolitisk indflydelse og skabe enkle og overkommelige organisatoriske platforme, der kan hjælpe til at højne det lokale teater- og musikaktivitetsniveau kvantitativt såvel som kunstnerisk.

Gennem de seneste seks måneder har vi derfor undersøgt et lille udsnit af det store foreningsliv og er kommet et skridt videre på vejen til en bedre forståelse af hvordan vi, som organisationer, bedst muligt styrker vores lokale foreninger til virkeligheden anno 2012. Processen, undersøgelsesmetoden og vores erfaringer vil blive gennemgået i denne rapport. Vi håber rapporten vil inspirere til lignende tiltag, og at læserne vil nyde godt af den forståelse vi har opnået.

For også at skabe et brugbart netværksredskab for de lokale aktører og foreninger er der sideløbende med rapporten udviklet en håndbog som er målrettet amatørkulturens udøvere. Håndbogen skal guide og oplyse dem om deres muligheder og rettigheder i forhold til kommunale kultur- og fritidspolitikker, folkeoplysningsloven og pengesøgning samt inspirere til lokal netværksdannelse.

Projektet er gennemført med tilskud fra DFS – Dansk Folkeoplysnings Samråd. Til hvem der skal lyde en stor tak! Projektet har ligget langt ud over hvad der er ressourcer til i den daglige drift i DATS og AKKS, og tilskuddet til dette projekt har ikke alene betydning nu og her, men også på længere sigt i forhold til arbejdet i organisationerne med at skabe langsigtede strategier og fremtidige projekter, der understøtter og udvikler amatørkulturen.

I praksis er projektet gennemført af vækstlagsmedarbejder Marion Vick fra DATS med hjælp fra sekretariatsleder Susan Fazakerley fra AKKS, der igen har fået hjælp af formanden for Landsgardeforeningen Henrik Thiesen. For at projektet kunne lykkes har det i det hele taget været altafgørende at kommunale embedsmænd og lokale ildsjæle har stillet sig velvilligt til rådighed for projektet med deres viden, lokaler og ikke mindst deres engagement. Der skal derfor lyde en stor tak til alle dem rundt omkring i landet, der har bidraget til realisere *Amatørkulturelle netværk*.

Lisbet Lautrup Knudsen
Formand DATS

Villy Dall
Formand AKKS

Kapitel 2: Mål og succeskriterier

Amatørkulturelle Netværk er grundlæggende et pilotprojekt, der byder på en enestående mulighed for at blive klogere på de tendenser, der rører sig i kommunerne og i de lokale amatørforeninger, og for at udvikle langsigtede netværk og samarbejdsformer tilpasset virkeligheden. Projektets succeskriterier kan derfor opdeles i de kriterier, der er knyttet til de direkte tiltag iværksat i forbindelse med projektet, og de succeskriterier der er mere langsigtede og rækker ud over projektets afviklingsperiode.

2.1 Kommuner og synlige resultater

Målet for *Amatørkulturelle netværk* har først og fremmest været at opfordre til oprettelsen af stærke og levedygtige netværk i 5 pilotkommuner i Danmark. Netværk, der skal skabe bedre kontakt og forståelse, så de enkelte foreninger får øjnene op for de praktiske fordele ved gensidig hjælp og kommer til at stå stærkere og nyde godt af en mere kvalificeret viden omkring de lokale regler, faciliteter og muligheder og tilbuddene fra de landsdækkende organisationer.

Gennem projektets afvikling har vi imidlertid oplevet at dialogen er meget forskellig fra kommune til kommune mellem foreningerne og de kommunale medarbejdere. Nogle steder mere positiv og gensidigt styrkende end andre. I de tilfælde hvor den gode dialog allerede har eksisteret, har vi forsøgt at styrke den yderligere, og i de tilfælde hvor kontakten eller "den gode tone" har manglet, har vi forsøgt at skabe en positiv kontakt. Dette fordi det hurtigt stod klart for os, at en god dialog mellem foreningerne og kommunerne er helt afgørende for amatørforeningernes trivsel og fører til at:

- Kommunen får en bedre fornemmelse for hvilke ressourcer de støtter
- Der opstår en bedre gensidig udnyttelse af styrker
- Foreningerne oplever færre frustrationer over de kommunale systemer

På grund af forskellene i dialogen mellem foreningerne og de kommunale medarbejdere, har succeskriterierne for de enkelte kommuner og netværk i praksis været forskellige. Det har vist sig, at historikken i de enkelte kommuner spiller en stor rolle for dialogen, og etableringen af et netværk kan tage mange måneder. Det er derfor ikke muligt at fastslå om etableringen er lykkedes alle steder før flere måneder efter projektets afslutning. Derfor er denne rapportes konklusioner primært fokuseret på den metode, vi har benyttet, når vi har skabt kontakt, afholdt fællesmøder og motiveret til at skabe netværk, og kun i mindre grad på den langsigtede forankring af netværkene.

2.2 Langsigtede mål – erfaringsdannelser og videre perspektiver

Der skal imidlertid ikke herske tvivl om at *Amatørkulturelle netværk* på lang sigt øger DATS' og AKKS' kendskab til medlemmernes holdninger, viden, ønsker og styrker, og udvikler vores tilgang til organiserings- og tilrettelæggelsesformer.

Pilotkommunerne i projektet er ideelt set "det gode eksempel" på, hvordan man kan gribe netværksdannelse an og kan skabe grobund for en videreførelse af projektet. Det er derfor heller ikke udelukkende negativt, hvis enkelte af netværkene ikke oprettes eller dør hurtigt. Det vil nemlig give os mulighed for at reflektere over hvilke faktorer, der har indflydelse på situationen og vurdere om de har sammenhæng med projektets metode eller lokale faktorer.

Håndbogen er en del af den langsigtede målsætning og må opfattes som en succes, hvis den bliver et brugbart redskab for en bred målgruppe inden for amatørkulturen.

Kapitel 3: Tidligere erfaringer

Den metode vi har anvendt i *Amatørkulturelle netværk* bygger på erfaringer fra tre tidligere projekter og et selvoprettet teaternetværk: Det drejer sig om netværksdannelse i teatervækstlagsmiljøerne i København, Aarhus og Odense, pilotprojektet *Nye tider, nye samarbejdsformer* udført af DATS i 2007, erfaringer med dannelse af foreningsnetværk for gardere, gjort af Landsgardeforeningen fra 2010 og erfaringer fra amatørteaternetværket i Esbjerg, der blev oprettet i 2007. I dette kapitel forsøger vi at kort at beskrive de væsentligste erfaringer, der har haft betydning for vores metodevalg.

3.1 Teatervækstlaget

Den væsentligste årsag til at netværksformen, er den samarbejdsform, vi tror, er velegnet til nutidens amatørkultur skal findes i, at DATS siden 2003 haft stor succes med at opfordre til og støtte netværksdannelse i teatervækstlaget. På nuværende tidspunkt eksisterer der således velfungerende teatervækstlagsnetværk i Aarhus, København og Odense.

København: Huslejeforeningen TeaterHUSET og festivalen Vildskud er de vigtige samlingspunkter for uafhængige grupper og vækstslagsgrupper i hovedstaden. Sammen skaber de øveplads og visningsmuligheder for et bredt publikum. Vildskud har eksisteret siden 2003, og TeaterHUSET har eksisteret siden 2005.

Aarhus: Teatervækstlagsnetværket Quonga, der har eksisteret siden 2006, holder til i projekthuset Frontløberne. Netværket arrangerer primært festivaler, workshops og caféarrangementer i Aarhus, men arbejder også kulturpolitisk på at skabe bedre vilkår for teatervækstlaget.

Odense: Teaternetværket UnderVærket er et nystartet netværk fra 2010, der vil skabe bedre muligheder for unge teaterfolk i Odense og omegn. Netværket har i løbet af det første år skabt projekter, der engagerer teaterinteresserede unge og arbejder for at skabe bedre vilkår og øget interesse for de teaterinteresserede på Fyn.

Ud over at mødes lokalt, arrangerer netværkene møder på tværs af landet. Møderne foregår oftest i forbindelse med festivaler og workshops, og i 2011 er det blevet besluttet at organisere kontakten i et landsdækkende netværk under navnet SAMSON. Alle tre netværk for teatervækstlaget er motiveret ud fra samme opskrift:

Strategi for etablering af teatervækstlagsnetværk i København, Odense og Aarhus

- DATS' vækstslagsmedarbejder taget til den aktuelle by.
- Vækstslagsmedarbejderen har på forhånd undersøgt hvad der er af aktive vækstslagsaktører i kommunen.
- Vækstslagsmedarbejderen har først individuelle samtaler med de aktive vækstslagsaktører for derefter at samle aktørerne til et fælles møde.
- Vækstslagsmedarbejderen fortæller om mulighederne i netværksdannelse og bidrager med viden om hvordan de enkelte fremmødte kan få glæde af hinanden, og hvordan det i fremtiden vil være muligt at søge støtte til projekter.
- På fællesmødet spørger vækstslagsmedarbejderen ind til, hvilke behov og mangler de fremmødte oplever i teatervækstlaget
- Der tilbydes en mindre startkapital til et fælles projekt.

Opskriften er altså kort fortalt en opfordring, lidt økonomisk hjælp, faglig sparring og et udgangspunkt i hvad den enkelte by har behov for. Resultatet er at der i landets tre største byer opleves fremdrift.

3.1.1 Storbysucces

Erfaringerne fra vækstlagets netværksdannelser har været meget positive, men en del af succesen skyldes uden tvivl, at netværkene er etableret i og omkring landets tre største byer, der er universitetsbyer med en høj procentdel indbyggere i alderen 18-30 år. Det betyder, at der er en stor koncentration af unge under uddannelse, der er interesserede i iværksætteri og projektstyring, og som søger fritidsaktiviteter, der kan give dem de kompetencer, som arbejdsmarkedet efterspørger. Det fremgår af universitetsopgaven *Quonga – motiver for frivillighed i en social verden* fra december 2011. I opgaven har to studerende fra Aarhus Universitet undersøgt de frivilliges motivation for at deltage i foreningsarbejdet i teatervækstlagsnetværket Quonga. Over halvdelen af deltagerne i undersøgelsen svarede, at de øgede karrieremuligheder var en motivationsfaktor. Det er en faktor man ikke kan forvente spiller en lige så stor rolle i etableringen af netværk i amatørkulturen. I Aarhus og København er der desuden både praktiske og teoretiske teateruddannelser. Det betyder, at der hvert år kommer nye teaterinteresserede unge til byerne, som er med til at sikre netværkenes fortsatte eksistens.

3.2 Nye tider, nye samarbejdsformer

Netværksdannelser i amatørkulturmiljøerne er ikke automatisk sikret succes, bare fordi der er positive erfaringer fra vækstlagsmiljøerne, og det er ikke sikkert at amatørmiljøerne på samme måde er orienterede mod kompetenceudvikling inden for administrative og organisatoriske forhold, og at der ikke automatisk kommer nye frivillige til hvert år. Det blev tydeligt da DATS i 2007, gennemførte projektet *Nye tider, nye samarbejdsformer*. Projektet havde på samme måde som *Amatørkulturelle netværk* et mål om netværksdannelse for amatører. I dette tilfælde blandt teateramatører i 3 pilotkommuner: Varde, Odense og Herning. Projektet gav mange brugbare erfaringer, men sikrede ikke stærke og levedygtige netværk som i vækstlagsmiljøerne, og spørgsmålet om hvorfor var derfor genstand for stor diskussion og førte ultimativt til udviklingen af *Amatørkulturelle netværk*.

For at imødekomme den manglende lyst til administrative og organisatoriske opgaver forsøgte DATS i *Nye tider, nye samarbejdsformer* at udarbejde en standardmodel for, hvordan man kan afholde netværksmøder. DATS tilbød standard mødeindkaldelser og referater til alle medlemmer af netværket samt en inspirationsliste til, hvad man kunne snakke om på møderne. Tanken bag standardiseringen var at gøre det så nemt som overhovedet muligt at organisere sig i et netværk.

På trods af forsøgende på at lette de administrative udfordringer er der i 2012, fem år efter afviklingen af *Nye tider, nye samarbejdsformer*, meget få spor tilbage af netværk i de tre kommuner. I Varde er der slet ikke opstået noget netværk, og i Odense eksisterer netværket i form af hjemmesiden <http://www.teaterodense.dk/>, der præsenterer amatørscenerne, fungerer som kalender over arrangementer i Odenses teatermiljø og er omdrejningspunkt for en fælles mailingliste. Projektet har haft størst succes i Herning, men et interview med Kirsten Aastrup, en af netværkets aktive, viser at der skal mere til end et besøg af en konsulent for at få et netværk i gang og holde det i live.

Iflg. Kirsten var der to overordnede problemer med *Nye tider, nye samarbejdsformer*: Projektet blev afviklet lige efter den store kommunesammenlægning. Det betød, at der var mange nye politiske og administrative forandringer, som kulturforeningerne skulle forholde sig til. Tidligere havde kulturforeningerne været vant til en personlig kontakt med de små lokale kommuner, men efter kommunesammenlægningen blev det hele uoverskueligt. Derfor var det både godt og skidt, at der kom

en ekspert udefra. Det var inspirerende med nye idéer og forslag men også afskrækkende, og Kirsten oplevede, at der blev talt hen over hovedet på mødedeltagerne.

Derudover virkede standardiseringen af mødeindkaldelser og referater afskrækkende på mødedeltagerne. Der var behov for at føle en individualitet, og projektet ville efter Kirstens mening være blevet bedre modtaget, hvis man var begyndt med at undersøge de enkelte deltagers oplevelser af kommunen og deres viden om det politiske system. Det ville have givet tryghed og gjort deltagerne mere modtagelige overfor projektlederens forslag.

Kirsten understregede også, at det er vigtigt, at der er noget opfølgning når netværket sættes i gang. Netværkets fremtidsmuligheder kan forbedres ved, at en person ringer, motiverer og spørger ind til hvordan det går. Erfaringerne fra Herning viser altså, at selvom netværkstanken er god, har kontaktmetoden afgørende betydning for om projektet lykkes i amatørkulturen, ligesom fremgangsmåden må tilpasses lokalområdets individuelle behov.

3.3 Foreningsnetværk i Landsgardeforeningen

Et tredje eksempel på netværksdannelse i amatørkulturen har fundet sted i Landsgardeforeningen, en af AKKS' medlemsorganisationer, der i 2010 startede fem foreningsnetværk for garder, der blev opdelt efter de fem regioner i Danmark. I hver region var der mulighed for fra 10-16 deltagende foreninger.

Formålet med foreningsnetværkene var, at skabe stærkere bånd mellem medlemsforeningerne og samtidig sikre erfaringsudveksling på tværs.

Landsgardeforeningen var initiativtagende og fik samlet deltagerne til et opstartsmøde i hvert af netværkene. I 4 af de fem regioner gik selve opstarten godt, men i Region Hovedstaden blev det kun til et opstartsmøde, hvor kun to medlemsforeninger ud af 10 mulige deltog. Efterfølgende blev der telefonisk søgt tilslutning uden større held.

De fire andre netværk fungerer selvstændigt i dag og mødes 2-4 gange årligt. I 2 af netværkene er der udviklet rigtig god kemi, og derigennem er der udover møderne udviklet fælles aktiviteter på tværs af medlemsforeningerne. Men i de 2 andre, er man ved at løbe tør for taleemner og har henvendt sig til Landsgardeforeningen for at kunne få større og mere generelle emner på bordet.

Igennem evalueringer med medlemsforeningerne har Landsgardeforeningen erfaret, at den sværeste opgave ikke er en opstart af netværkene, men at sikre deres fortsatte eksistens. Iflg. formanden for Landsgardeforeningen, Henrik Thiesen, er de amatørkulturelle netværk behovsdrevne og tilgodeses behovene ikke, vil netværkene lukke. Derfor deltager Landsgardeforeningen nu i det næste netværksmøde i de regioner, der har brug for hjælp, for at være med at drøfte behovene og komme med nye initiativer. Dermed går organisationen ind og påtager sig en faciliterende rolle, der rækker udover blot at deltage i opstartsfasen.

Både erfaringerne fra *Nye tider, nye samarbejdsformer* og Landsgardeforeningens foreningsnetværk tyder altså på, at man i et projekt som amatørkulturelle netværk må være parat til at tage individuelle hensyn afhængig af de lokale behov og bruge ressourcer på opfølgning.

3.4 Amatørteaternetværket i Esbjerg

Det sidste eksempel på erfaringer med netværksdannelse indenfor amatørkulturen finder vi i Esbjerg Kommune, hvor enkelte amatørscener tog initiativ til et netværk ved kommunesammenlægningen i 2007. I dag eksisterer der et netværk mellem ni amatørscener i kommunen efter følgende opskrift:

Amatørteaternetværk i Esbjerg

- Teatrene mødes to gange om året, til en generel snak om hvordan det går, og hvilke behov der er i forhold til kommunen.
- Efter hvert internt møde, tager fire repræsentanter til et møde med kommunen og fremlægger ønsker, behov og den generelle situation for kommunens amatørteatre.
- Netværket er rent politisk men får også en social funktion fordi scenerne løbende mødes og lærer hinanden at kende.
- Det er vigtigt for netværket, at der ikke er økonomiske udfordringer, og alt administrativt holdes på et minimum. Det vil sige at alle mødeformalia er sorteret fra, og at mødedatoer bliver aftalt fra gang til gang.
- Et par ildsjæle står for de minimale organisatoriske opgaver som f.eks. kontakten med kommunen

I Esbjerg er succesen altså betinget af, at der er tale om et "letvægtsnetværk" uden særlig meget "ekstra" organisering eller administration for deltagerne. Samtidig har netværket et tydeligt og enkelt mål, der primært handler om at varetage dialogen med og kontakten til kommunen.

Kapitel 4: Metode

På baggrund af erfaringerne i forrige kapitel formulerede vi den metode, som skulle bruges i *Amatørkulturelle Netværk*. Metoden har hele vejen igennem projektet været udgangspunktet for kontakten med foreningerne, men af ressourcemæssige årsager er den blevet justeret i praksis.

4.1 Den afsøgende metode

Der var først og fremmest enighed om at metoden skulle være afsøgende, ligesom det var tilfældet i teatervækstlagsmiljøerne. Derudover skulle der kun standardiseres i et begrænset omfang så amatørforeningerne ville opleve, at projektet var fleksibelt og tilpasset deres behov. Målet med standardiseringen var alene at skabe et sammenligningsgrundlag for projektets resultater, betinget af at projektet skulle udføres af to forskellige personer. Projektet blev herefter grebet an på følgende vis:

Forberedelse: Ved et indledende møde blev der udformet en tjekliste over hvilke oplysninger, der skulle indhentes ved kontakt til foreninger, kommunale samråd el. lign. og kommuner. Tjeklisten inkluderede både gennemgang af hjemmesider, personlig kontakt og opfølgning via e-mailkontakt.

Afgrænsning: Fem undersøgelseskommuner blev udvalgt: Aarhus, Silkeborg, Guldborgsund, Holbæk og Faaborg-Midtfyn. Der blev taget højde for forholdet mellem storby- og landsbykommuner og generel geografisk spredning i landet. Kommunerne blev fordelt mellem musik og teater: I Aarhus, Silkeborg og Guldborgsund blev der undersøgt teater, i Holbæk blev der undersøgt musik, og i Faaborg-Midtfyn blev der fokuseret på begge kunstarter. Fra DATS' side var det også prioriteret, at de udvalgte kommuner lå i områder, hvor der ikke er en kreds. Overvægten af teaterkommuner skyldes, at projektet oprindeligt kun var tænkt som et DATS projekt. AKKS kom langt senere ind i projektet, og det er også årsagen til, at projektet ikke dækker flere kunstarter, selvom AKKS som paraply rækker udover musikken. Det blev hurtigt besluttet at fokusere udelukkende på musik og teater, for at begrænse undersøgelsens omfang.

Projektets opstart:

Foreningerne blev kontaktet pr. telefon og/eller e-mail. I det omfang det var muligt, blev der udført en individuel samtale om deres virke, kontakt med andre lokale amatørforeninger samt kontakt til og viden om evt. lokale samråd, folkeoplysningsudvalg og kommune.

De kulturelle samråds og kommunernes hjemmesider blev undersøgt for brugervenlighed, tilgængelige informationer, samt for hvordan de præsenterede de politikker, der har relevans for amatørkulturen og fremlagde folkeoplysningslovens bestemmelser. Herefter blev de kontaktet telefonisk til en uformel samtale omkring forholdet mellem kommune og foreninger. I den forbindelse fik vi besvaret en lang række spørgsmål omkring hjemmeside, foreningernes viden om lokale støttemuligheder, og kommunens håndtering af folkeoplysningsloven.

Afslutningsvis blev der afholdt et fællesmøde for alle foreninger. På mødet blev der orienteret om folkeoplysningsloven, lokale kommunale støttemuligheder og alternative pengesøgningsmuligheder. Efter orienteringen blev der opfordret til, at deltagerne skulle danne et lokalt amatørkulturelt netværk.

Det var i korte træk den metode der blev anvendt. Den er i høj grad inspireret af fremgangsmåden i vækstlagsmiljøerne, men som det fremgår af det efterfølgende, viste den sig på nogle punkter at være problematisk.

Kapitel 5: Erfaringer fra pilotkommunerne

Dette kapitel præsenterer i kort form projektets primære erfaringer. Først beskrives processen, og hvordan metoden har fungeret i praksis. Derefter gennemgås de faktorer, der iflg. denne undersøgelse tydeligst påvirker de enkelte foreninger i lokalområderne. Vi beskriver de faktuelle forhold omkring hver kommune, den lokale forvaltning af folkeoplysningsloven og de politikområder der omhandler amatørkulturen samt dialogen med kommuner, samråd og foreninger. Til sidst beskriver vi dialogen med foreningerne omkring dannelse af netværk og afviklingen af fællesmøderne i de fem pilotkommuner.

For en mere grundig gennemgang henvises til delrapporterne for hver af kommunerne.

5.1 Processen

På grund af den valgte metode, har processen i kommunerne nogle grundlæggende fællestræk, men da der viste sig at være stor forskel på hvor mange foreninger, der var i kommunerne, og hvor lette de var at komme i kontakt med, blev det meget forskelligt, hvor langstrakte kontaktperioderne var. Det er især den tidsmæssige ramme, der har været med til at skabe variation i forløbene.

Aarhus og Guldborgsund repræsenterede hver sin yderlighed. I Guldborgsund blev forløbet meget kort med en samlet undersøgelsesperiode på lidt over en måned, men på trods af at fællesmødet blev meldt ud med kun 2 ugers varsel lykkedes det at få gennemført et godt fællesmøde. Foreningerne har allerede haft mulighed for at mødes en ekstra gang, og det ser ud til, at det bliver en af de kommuner, hvor et netværk kan etableres og fungere. Men det kan ikke anbefales at presse forløbet så meget sammen. I mindre velfungerende kommuner og kommuner med mange foreninger kan en kort proces betyde at netværket ikke bliver til noget.

I Aarhus blev forløbet til gengæld meget langstrakt. De første foreninger blev kontaktet i begyndelsen af februar, og fællesmødet blev afholdt den 29. maj. Det skyldtes bl.a., at der var mange foreninger, og at projektlederen forsøgte at mødes med alle og gennemføre personlige interviews ansigt til ansigt. Det viste sig at være en uoverkommelig stor opgave, der krævede langt mere tid, end der var beregnet. Derfor blev ambitionerne skåret ned til primært at benytte telefoninterviews i de andre kommuner.

Motivationen for at tage personligt kontakt til hver enkelt forening var bl.a. at skabe et tryghedsforhold mellem foreningerne og projektet, og de personer der afviklede det. Det var vigtigt at stikke en finger i jorden og finde ud af hvilke konkrete problematikker, de enkelte foreninger sloges med. Samtidig gav det mulighed for at søge efter en lokal ildsjæl – den eller de personer, der kunne hjælpe til med at holde gang i det nye netværk.

Desværre var metoden ikke uproblematisk og musikområdet viste sig at være en endnu større udfordring end teaterområdet, fordi der var langt flere musikforeninger end først antaget. Den personlige kontakt til hver enkelt forening krævede langt flere ressourcer, end der oprindeligt var beregnet, og det blev også meget hurtigt tydeligt, at der i amatørverdenen er lang behandlingstid på henvendelser. Det skyldes at kontaktpersonerne som oftest skal fremlægge henvendelser på bestyrelsesmøder, før de kan give en tilbagemelding. Det er også vigtigt at tage højde for udfordringer som forældede kontaktoplysninger og begrænset brug af e-mail og internet i tidsforløbet, når man arbejder med frivillige. Alt i alt betyder det, at det er vigtigt at afsætte god tid til kontakten og at forvente længere tidshorisonter, end der var beregnet i det her projekt.

Fordi målet om at kontakte alle foreninger personligt måtte revurderes, blev foreningerne kontaktet ud fra to forskellige strategier:

- De fleste musikforeninger blev kontaktet ved en standard e-mail der informerede om projektet og inviterede dem til at deltage i et fællesmøde med det hovedformål at danne et amatørkulturelt netværk.
- Teaterforeningerne blev oftest kontaktet pr. telefon og derefter interviewet personligt eller via telefon.

I begge grupper var der afvigelser; musikforeninger der deltog med en personlig samtale, og teaterforeninger der udelukket blev informeret pr. mail.

Kommunerne blev kontaktet pr. telefon. Der blev spurgt efter den primære kontakt for amatørkulturen eller chefen for kultur- og fritidsområdet og gennemført en uformel samtale med ham/hende. I samtalen var der mulighed for at spørge ind til de ting, der ikke fremgik tydeligt af hjemmesiden. På samme måde blev det kulturelle samråd undersøgt, men i de to kommuner hvor der var et samråd viste kontakten sig at være meget forskellig.

5.2 Fakta og begrundelser for de valgte kommuner

Som projektet skred frem, blev det tydeligt, at de faktuelle forhold omkring kommunerne har indflydelse på hvordan amatørkulturen fungerer. F.eks. har det stor betydning om kommunen er præget af en lav befolkningstæthed, og om den er domineret af en storby eller sammensat af små landsbyer. Det har også stor betydning, om der er mange professionelle institutioner i konkurrence med amatørkulturen, og endelig har vi oplevet en forskel mellem amatørmusik og amatørteater.

I udvælgelsen af kommuner tog vi højde for nogle af de ovennævnte faktorer og forsøgte at sikre en geografisk spredning. Vi udvalgte én kommune på Lolland-Falster, én på Sjælland, én på Fyn og to i Jylland. De mange fakta omkring kommunerne og begrundelserne for deres udvælgelse, fremgår i det efterfølgende.

5.2.1 Guldborgsund

Guldborgsund Kommune blev udvalgt som et eksempel på en udkantskommune. Det er den kommune i projektet, der strækker sig over det største areal, har den laveste befolkningstæthed og ligger længst væk fra en storby. Ved kommunesammenlægningen i 2007 blev Guldborgsund sammensat af de tidligere kommuner: Nykøbing Falster, Nysted, Sakskøbing, Stubbekøbing, Nørre Alslev og Sydfalster.

Guldborgsund

- Undersøgelsesfokus: Teater
- DATS medlemmer: Fem amatørscener, hvoraf der blev gennemført personlige interviews med fire.
- Andre informerede: 12 individuelle DATS-medlemmer
- Deltagere i fællesmødet: Fire amatørscener
- Areal: 903,42 km²
- Antal indbyggere: 62197
- Befolkningstæthed: 69,65 indbyggere pr. km² (Betragtes som en landsbykommune)

Byerne i kommunen er typisk meget små og gennemsnitsalderen er høj. Det har således været særligt interessant i denne kommune at undersøge om det har nogen indflydelse på oprettelsen af et netværk at de yngre indbyggere flytter efter uddannelse og job, og at der i de enkelte byer er færre personer at rekrutterer frivillige blandt. Der er endvidere kun én professionel scene i Guldborgsund.

5.2.2 Holbæk

Holbæk kommune er projektets sjællandske kommune og består af de tidligere kommuner: Holbæk, Jernløse, Svinninge, Tornved og Tølløse. Den er udvalgt som eksempel på en mellemstor kommune tæt på storbyerne København og Roskilde. Med sine ca. 30.000 indbyggere er kommunen domineret af Holbæk, der er Nordvestsjælland's største by.

Kulturlivet i kommunen er ikke overraskende centreret om Holbæk. Byen er

traditionelt en stærk teaterby kendt for Holbæk Teater og Fair Play og meget aktive amatørteatre som Elverfolket og Teaterrødderne. Musiklivet spiller ikke helt den samme rolle måske pga. placeringen tæt på Roskilde og København, der begge har et rigt musikliv. Netop kommunens placering tæt på byer med mange musiktilbud og med mærkat af "teaterkommune", gør den imidlertid særlig interessant. For hvordan er mulighederne for at oprette et amatørmusiknetværk under sådanne forhold?

Holbæk

- Undersøgelsesfokus: Musik
- Kontaktede foreninger: 27
- Deltagere i fællesmødet: 7 foreninger
- Areal: 578,7 km²
- Antal indbyggere: 69507
- Befolkningstæthed: 120,18 indbyggere pr. km²
(Betragtes som en mellemstor kommune)

5.2.3 Faaborg-Midtfyn

Faaborg-Midtfyn er projektets fynske kommune, der er sammensat af de tidligere kommuner Broby, Faaborg, Ringe, Ryslinge og Årslev. Ligesom Guldborgsund strækker den sig over et stort areal og har en lav befolkningstæthed, hvilket betyder at den består af en lang række mindre byer med stor fysisk afstand til hinanden. Men i modsætning til Guldborgsund ligger Faaborg-Midtfyn i umiddelbar nærhed af storbyen Odense.

På trods af at kommunen primært består af mindre landsbyer eksisterer der et bredt udvalg af velfungerende amatørkulturforeninger. Der er ikke nogen professionelle teatre i kommunen, men en teaterforening der indkøber professionelle forestillinger til området.

Midtlynsfestivalen,

Harmonikatræffet og kulturhuset Foderstoffet betegnes som de musikalske fyrtårne i Faaborg-Midtfyn, men kommunens professionelle kulturliv synes præget af museer og billedkunst. Det kan skyldes den umiddelbare nærhed til de mange musik- og teater tilbud i Odense og Fredericia, og det er derfor interessant at undersøge hvilke forhold, der betinger eksistensen af de mange amatørkulturforeninger i Faaborg-Midtfyn og hvad det betyder for netværksdannelsen.

Faaborg-Midtfyn

- Undersøgelsesfokus: Teater og musik
- Kontaktede foreninger: Fire amatørscener, seks individuelle DATS medlemmer og 23 musikforeninger.
- Deltagere i fællesmødet: Fire amatørscener og 10 amatørmusikforeninger
- Areal: 637 km²
- Antal indbyggere: 51694
- Befolkningstæthed: 81,77 indbyggere pr. km²
(Betragtes som en landsbykommune)

5.2.4 Aarhus

Aarhus Kommune blev valgt som undersøgelsens storbykommune. Den blev ikke sammenlagt med andre ved kommunesammenlægningen og har altså beholdt sin størrelse og form. Det er derfor ikke nye strukturer men mere de generelle storbykommunetræk, der er interessante her. Hvilken indvirkning har det f.eks. på amatørscenerne, at der er en stor koncentration af fritids- og kulturtilbud samlet på et geografisk mindre område, at det er en kommune med en lav gennemsnitsalder, og at kommunen skal varetage rigtig mange foreninger? Og hvad betyder det for netværksdannelsen?

Aarhus er endvidere en kommune, der satser stort på kulturinstitutioner som Aarhus Teater, Aros, Musikhuset og Kulturproduktions-centeret Godsbanen, men også på kulturelle satsninger som Sculpture By the Sea og forsøget på at blive europæisk kulturhovedstad i 2017. Aarhus er endvidere uddannelses by med mange praktiske og teoretiske kunstneriske uddannelser. Det betyder, at der er et livligt og stærkt vækstlag. Aarhus har altså et rigt kultur- og kunstliv med et aktivt vækstlag og professionelle. Men hvordan forholder det sig med amatørkulturen?

5.2.5 Silkeborg

Silkeborg Kommune var den anden af projektets to jyske kommuner. Ligesom Holbæk er det en mellemstor kommune, der ligger i umiddelbar nærhed af storbyen Aarhus. Den er sammensat af de tidligere kommuner Silkeborg, Gjern, Kjellerup og Them. Kommunen og kulturlivet er centreret om Silkeborg, der har ca. 42.000 indbyggere, og som er omkredset af mindre byer med 1000 til 5000 indbyggere.

Det professionelle teatermiljø i Silkeborg er primært domineret af Jysk musik- og teaterhus, Silkeborg dukketeaterfestival og højskolen Performers House. I denne sammenhæng er det derfor interessant at se, om der er fællestræk mellem Holbæk og Silkeborg, og hvad der karakteriserer de mellemstore kommuner.

Aarhus

- Undersøgelsesfokus: Teater
- DATS medlemmer: 14 DATS gruppemedlemmer i Aarhus Kommune kan kategoriseres som amatørteater, ud af dem blev der gennemført personlige interviews med 9.
- Andre informerede: 13 DATS gruppemedlemmer, der kan betegnes som vækstlag eller professionelt teater og 59 individuelle DATS medlemmer.
- Fremmøde til fællesmødet: 7 amatørscener og 2 individuelle DATS medlemmer, samt det lokale kulturelle samråd.
- Areal: 486,87 km²
- Antal indbyggere: 314545
- Befolkningstæthed: 670,86 indbyggere pr. km² (Betrages som en storbykommune)

Silkeborg

- Undersøgelsesfokus: Teater
- DATS medlemmer: 8 amatørscener og 13 individuelle medlemmer
- Andre informerede: Busbjergspillene
- 5 amatørscener deltog i fællesmødet.
- Areal: 864,89 km²
- Antal indbyggere: 89241
- Befolkningstæthed: 102,3 indbyggere pr. Kvkm² (Betrages som en mellemstor kommune)

5.3 Folkeoplysning og lokale politikker

I dialogen med de fem kommuner fokuserede vi på deres forvaltning af folkeoplysningsloven og den lokale kultur-/fritidspolitik, der vedrører amatørernes udfoldelsesmuligheder. Herunder så vi bl.a. på deres forhold til de frivillige foreninger og deres kulturpolitiske fokusområder.

5.3.1 Forvaltning af folkeoplysningsloven

Folkeoplysningslovens bestemmelser er vigtige for amatørkulturens udøvere, fordi det er her, de primært kan finde midler til det, man kan kalde deres drift. Stort set alle andre tilskudsmuligheder har karakter af projekttilskud. Folkeoplysningslovens bestemmelser forvaltes imidlertid forskelligt fra kommune til kommune, fordi der er tale om en rammelov. Fælles for kommunerne har amatørerne følgende tilskudsmuligheder via folkeoplysningsloven:

- Aktivitetstilskud (primært til børn og unge under 25 år)
- Anvisning af offentlige lokaler og tilskud til private (primært til børn og unge under 25 år)
- Særlige tilskud: Foruden det almindelige aktivitetstilskud yder nogle kommuner "særlige tilskud". Det er forskelligt fra kommune til kommune, om der ydes særlige tilskud, og hvad de ydes til, men det kan f.eks. være til indretning af foreningslokaler, indkøb af særligt udstyr og inventar, vedligeholdelse af lokaler, faciliteter til aktiviteter for handicappede m.m.
- Tilskudsmuligheder til undervisning og uddannelse af ledere
- Projekttilskud via udviklingspuljen

Siden revisionen af folkeoplysningsloven i 2002 er der sket store besparelser i de kommunale tilskud til folkeoplysningen. Det har især ramt tilskuddene til den folkeoplysende voksenundervisning, der i årene 2001 – 2009 er faldet med ca. 45 % iflg. en opgørelse fra Undervisningsministeriet til samråd i Uddannelsesudvalget i 2011. I samme periode er der iflg. Dansk Ungdoms Fællesråd sket en nedgang i lokale og foreningstilskuddet på henholdsvis 5 og 9%. Der er dog tale om store udsving fra kommune til kommune, og i denne undersøgelse var det især Holbæk, der havde været igennem en periode med store besparelser for hele kultur- og fritidsområdet.

Om besparelserne har betydning for amatørforeningernes brug af folkeoplysningslovens støttemuligheder eller embedsmændenes forvaltning kræver en dybere undersøgelse, men de er i hvert fald meget forskellige fra kommune til kommune. Det ses bl.a. ved en sammenligning af hvor mange af de lokale amatørkulturforeninger, der er godkendt som folkeoplysende. I Guldborgsund er alle de adspurgte teaterforeninger godkendt under folkeoplysningsloven, og i Aarhus er det kun tre ud af de 14 adspurgte foreninger. Det viser en forskel på hvordan loven bruges. Situationen i Aarhus, med få

Krav til godkendelse som folkeoplysende forening

Udover at foreningens vedtægter skal være opbygget på en bestemt måde, skal foreningen opfylde følgende krav for at blive godkendt:

- Foreningen skal have et formål som ligger inden for formålet med støtte til folkeoplysningen.
- Foreningen skal være åben for alle
- Foreningen skal være demokratisk opbygget og have en bestyrelse
- Foreningen skal have mindst 5 aktive betalende medlemmer
- Foreningen skal være hjemmehørende i kommunen
- Foreningen skal være have almennyttig og kontinuerlig virksomhed
- Foreningen må ikke være kommerciel og ikke pleje personlige interesser

godkendte teaterforeninger, er dog den mest gennemgående i undersøgelsen. Meget få teaterforeninger kender i det hele taget til folkeoplysningsloven, og de der gør har ofte en (til tider ubegrundet) holdning om, at denne lov ikke henvender sig til dem. Inden for amatørmusikken ser det meget bedre ud, flere foreninger har kendskab til bestemmelserne og flere er godkendt som folkeoplysende foreninger.

Mange af projektets foreninger udtrykker frustration omkring folkeoplysningsloven, især omkring reglerne for at blive godkendt som folkeoplysende forening og om kommunernes tolkning af "egnede lokaler".

Frustrationerne omkring at blive godkendt, som folkeoplysende, skyldes at en del aktiviteter i amatørkulturelle foreninger ikke passer til de krav der stilles til godkendelse. Det er især kravet om almenyttig og kontinuerlig virksomhed der skaber problemer. Nogle foreninger laver projekter få måneder om året og har f.eks. ikke faste ugentlige aktivitetsdage. Derfor er det i høj grad op til tolkninger af loven, om foreningerne kan godkendes som folkeoplysende. Ligesom tolkninger spiller ind i forhold til om kunstnerisk udfoldelse kan karakteriseres som almenyttigt eller pleje af personlige interesser.

Frustrationerne omkring lokalerne handler derimod i høj grad om forståelse mellem foreninger og embedsmænd, og ikke mindst de tilgængelige ressourcer i kommunen. Foreningerne klager ofte over at de lokaler som kommunerne stiller til rådighed, ikke er egnede til det formål, foreningerne skal bruge det til. F.eks. kan akustikken i et lokale være problematisk for et orkester, og det kan være en stor udfordring at øve en teaterforestilling i et lokale, hvor kulisserne ikke må blive stående.

5.3.2 Revision af folkeoplysningsloven

I forbindelse med revisionen af folkeoplysningsloven i 2011 blev der sat fokus på samspillet og sammenhængen mellem det folkeoplysende område og selvorganiserede aktiviteter, der har et folkeoplysende sigte - altså aktiviteter, der ikke nødvendigvis falder inden for den traditionelle opfattelse af folkeoplysende virksomhed. Det fremgår af kravene til den udviklingspulje, som alle kommuner efter revisionen skal have. Puljen skal:

- Være inspiration til samarbejder mellem folkeoplysende foreninger og selvorganiserede grupper
- Føre til at selvorganiserede grupper i højere grad bringes til forståelse for folkeoplysningens værdier og kvaliteter
- fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab
- give aktører inden for såvel voksenundervisningen som det frivillige foreningsliv mulighed for at fravige kravet om deltagerbetaling, hvor helt særlige forhold gør sig gældende - f.eks. ved oprettelse af hold eller aktiviteter for en bestemt deltagerkreds
- støtte virtuelle fællesskaber

Efter revisionen har kommunerne endvidere pligt til at vedtage og offentliggøre en politik, der beskriver de nærmere mål for deres folkeoplysende arbejde. I forbindelse med dette projekt har tilbagemeldingen for de fleste kommuners vedkommende været, at kravene kom med meget kort varsel. Det betød at ikke alle kommunerne kunne nå at imødekomme de nye krav i et hensigtsmæssigt omfang.

Status i kommunerne er derfor p.t.:

- I Holbæk har man vedtaget en folkeoplysningspolitik, der ligger i forlængelse af kultur- og fritidspolitikken
- I Guldborgsund har man fremlagt en ny folkeoplysningspolitik og forventer at gennemføre høringer på en ny kultur- og fritidspolitik, der omfatter folkeoplysningen i efteråret 2012
- I Silkeborg har man netop fremlagt en ny idræts-, fritids- og folkeoplysningspolitik
- I Aarhus har man i skrivende stund en ny sport- og fritidspolitik, som også omfatter folkeoplysningen, i høring
- I Faaborg-Midtfyn har man en ny kultur- og fritidspolitik i høring nu, og det forventes, at der formuleres en ny folkeoplysningspolitik i 2013

Selvom der således er gang i udformningen af lokale politikker med betydning for amatørkulturen i alle undersøgelsens kommuner, er det en gennemgående tendens, at foreningerne ikke engagerer sig i høringerne af de nye politikker. Der er ikke noget entydigt svar på, hvad det skyldes, men i flere tilfælde er foreningsrepræsentanterne ikke klar over, at der er en ny politik i høring. De har ikke læst udkastet til den nye politik og ved derfor heller ikke, at den kan have relevans for amatørkulturen. Det kan hænge sammen med den manglende interesse for administrative opgaver - lokalpolitikker ligger simpelthen for langt fra den kunstneriske udfoldelse, og derfor har aktørerne ingen motivation til at beskæftige sig med området.

Det kan dog også tyde på, at kommunerne simpelthen ikke er i konstruktiv dialog med amatørkulturforeningerne. Kommunerne benytter generelt skriftlig indkaldelse til offentlige høringer som kommunikationsvej både i forhold til foreningslivet og private borgere. Men den type kommunikation synes ikke at være hensigtsmæssig i forhold til at få amatørforeningerne i tale.

5.3.3 Lokale politikker og fokusområder

Som det også fremgik af afsnittet om revision af folkeoplysningsloven, er alle kommunerne i en proces, hvor den aktuelle idræts-/fritids-/kulturpolitik lige er blevet genforhandlet, er under høring, eller skal til revision i det kommende år. De enkelte politikker er naturligvis forskellige fra kommune til kommune, men på trods af deres meget forskellige geografiske placering og befolkningsmæssige forhold, er der alligevel tydelige fællestræk mellem satsningerne i de enkelte politikker. Der satses i høj grad på talentudvikling og aktiviteter, der er generelt sundhedsfremmende samt aktiverer "kulturelt inaktive" grupper. Det er også gennemgående, at foreningslivets aktiviteter forventes at understøtte andre politikområder. Flere steder oplever man f.eks. en udfordring i at aktivere unge, og det giver sig til udtryk i satsningerne. I Faaborg-Midtfyn kommune lægges der således særligt vægt på at aktivere de unge drenge og i Holbæk på resourcesvage familier.

Samspelet mellem amatørkulturforeningerne og kommunerne kommer især til udtryk i handlingsplanerne i form af strategier for udnyttelse af frivilligaktiviteter. For foreningerne er det positivt, at kommunerne ser en værdi i deres indsats, og det kan være til gensidig fordel hvis foreningernes aktiviteter er styrkende i forhold til de områder, som kommunen har særlig fokus på. Men foreningerne synes også, at foreningsarbejdet har en egen værdi og rummer kvaliteter, der gør det til mere end blot et redskab for andre politikområder. De mener, at deres foreninger på egne præmisser skaber glæde, livskvalitet og sammenhængskraft og synes, at det er vigtigt, at kommunerne ser det som det vigtigste grundlag til, at de forbliver prioriteret.

5.4 Kommunernes indflydelse på amatørkulturen

I dialogen med kommunerne har det været meget tydeligt, at arbejdsfordelingen mellem forvaltningerne og de enkelte embedsmænds holdninger har stor indflydelse på, hvordan de kulturelle

samråd og amatørforeningslivet fungerer. Den positive dialog har indvirkning på, hvor åbne foreningerne er overfor samarbejder generelt. Forskellen på hvilke konsekvenser kommunens organisering får for foreningerne kan ses ved en sammenligning af Aarhus og Faaborg-Midtfyn.

Faaborg-Midtfyn:

- Amatørkulturen hører ind under Kultur- og Fritidsforvaltningen
- Der er ansat en kulturkonsulent som både har amatørkulturen og den professionelle kultur som sit arbejdsområde.
- Kulturkonsulenten sidder i samme forvaltning og tæt kontakt med dem der varetager folkeoplysningen.

Organiseringen i Faaborg Midtfyn betyder, at amatørkulturforeningerne har en specifik kontaktperson, de kan tage fat i, når de ønsker kontakt med kommunen, og både forvaltningens navn og kontaktpersonens titel giver mening, når man som uerfaren skal lede efter den rigtige kontakt i det kommunale system.

Forskellen på Faaborg-Midtfyn og Aarhus har med stor sandsynlighed sammenhæng med antallet af professionelle kulturinstitutioner i kommunen, og at der er tale om henholdsvis en storby- og en landsbykommune. Gennem undersøgelsen har vi nemlig kunne se nogle markante fællestræk og forskelle, der tyder på en sammenhæng med byernes størrelser.

Landsbykommunerne har færre fritidstilbud og professionelle kulturinstitutioner i konkurrence med amatørkulturen, og derfor prioriteres amatørkulturen ofte højere af kommunen, og der er ofte også stor opbakning fra lokalsamfundet omkring foreningens tiltag. Den tendens gør sig gældende i Guldborgsund og Faaborg-Midtfyn.

I storbykommunerne er der mange professionelle teatre, og kommunen er derfor ikke afhængig af foreningernes bidrag til lokalsamfundet. Der er også mange foreninger om buddet, fordi der bor mange mennesker i kommunen. Det betyder i princippet, at der er flere til at løfte opgaven omkring at opretholde et netværk, men det betyder også, at der mentalt er længere mellem de mange foreninger. Der er ganske enkelt flere tilbud for foreninger at holde styr på, og enkelte bydele og omkringliggende landsbyer er ikke gensidigt afhængige på samme måde, som det ses i landsbykommunerne. Den tendens gør sig gældende i Aarhus Kommune.

Men det er ikke altid entydigt positivt at være amatørkulturforening i en landsby- eller udkantskommune. I to kommuner har vi set en særlig tendens til at en enkelt scene fremhæves. Det er

Aarhus:

- Amatørkulturforeningerne hører både ind under Kulturforvaltningen og Sport- og Fritidsforvaltningen
- Kulturforvaltningen varetager primært den professionelle kultur, men har en enkelt pulje som også kan søges af amatørkulturen.
- Sport- og Fritidsforvaltningen varetager kun foreninger der kan godkendes under folkeoplysningsloven.

Det er ikke entydigt hvem amatørforeningerne skal henvende sig til, og det er ikke sikkert, at en evt. kontaktperson kan varetage alle forespørgsler fra en forening, da nogle af dem kan ligge under et andet forvaltningsområde. Konsekvensen er, at foreningernes vilkår afhænger af vedholdenhed, forhåndskendskab til de kommunale instanser og i nogle tilfælde foreningens alder, fordi et længere kendskab til kommunen giver et andet grundlag for indflydelse.

på den ene side positivt, at kommunen får etableret en god kontakt til de stærke foreninger i området, men kommunerne skal passe på ikke at være for fokuserede på de største foreninger, følelsen af favorisering kan komme til at skabe splid i dialogen mellem foreningerne.

Holbæk og Silkeborg er begge kommuner af mellemstørrelser og har træk fra både landsby- og storbykommunerne. På samme måde som i landsbykommunerne er kulturen tænkt som et helhedsområde. Der er ikke nok professionelle kulturinstitutioner til at dominere området, så i kulturhandlingsplanerne tages der højde for både amatører, vækstlag og professionelle, men samtidig er der undertiden langt mentalt mellem foreningerne. Kommunerne indeholder både en stor by og små landsbyer, og der er stor forskel på om de aktive i kulturforeningerne føler sig som en del af det geografiske område de tilhører.

Fællestrækkene med baggrund i kommunernes størrelser viser at kommunerne spiller en afgørende rolle for amatørkulturforeningerne. Det har først og fremmest stor betydning hvordan kommunens forvaltninger er organiseret. I de undersøgte kommuner er samarbejdet bedst hvis kulturforeningerne hører til i en bestemt forvaltning og har en reel kontaktperson i kommunen. Men det er ikke kun dialogen mellem kommunen og den enkelte forening, der er på spil. Hvis kommunikationen fungerer dårligt i kommunen, kan det have negativ indflydelse på dialogen blandt foreningerne. I de tilfælde hvor kommunen går aktivt ind og støtter foreningerne, giver det et positivt afkast for alle parter, fordi foreningerne er mere samarbejdsvillige overfor kommunale udfordringer. Foreningerne kan f.eks. have lyst til at lave projekter, der direkte aktiverer de brugergrupper som kommunen har fokus på.

Ved kommunesammenlægningen i 2007 oplevede mange foreninger et skifte fra en tæt kontakt med mindre kommuner med få ansatte til et udvidet kommunalt system, hvor de enkelte embedsmænd kunne være placeret geografisk langt fra foreningens aktører. Den personlige kontakt blev altså mindsket, afdelingerne blev større, og derved blev det mindre overskueligt at opretholde den gode kontakt. Derfor er det vigtigt at kommunens ansatte er bevidste om, at de har en pædagogisk funktion i kontakten til foreningerne. Det kan ikke automatisk forventes, at de frivillige i foreningerne ved, hvordan de kommunale systemer fungerer, og det er vigtigt, at de kommunale folk er klar over, at administrative og organisatoriske opgaver oftest nedprioriteres. Derfor er den personlige henvendelse en god løsning, hvis de vil have fat i foreningerne. Det er en prioritering fra kommunernes side, som i første omgang betyder mere arbejde, men som på sigt kan få positiv indvirkning på udviklingen af det lokale kulturliv og muligheden for gensidig hjælp til at løse problematikker.

Hvis kontakten til foreningerne er svær at overkomme for kommunerne, kan en løsning være en bedre dialog med landsorganisationerne. Ofte ligger landsorganisationerne inde med en viden, som kan være brugbar i håndteringen af foreningerne.

5.4.1 Kulturelle Samråd

Som nævnt er der kun to af de udvalgte byer, der har et kulturelt samråd - Aarhus og Guldborgsund. I Silkeborg har man, for at effektivisere de administrative udvalg, valgt at nedlægge samrådet og i stedet oprette et Kulturråd. Kulturrådet varetager en del af de samme funktioner som samrådene i de andre byer, derfor er det taget med når vi nu gennemgår de tre instanser, for at se på deres indflydelse på amatørkulturen.

For at kunne sammenligne rådene vil vi først pege på deres forskellige indsatsområder:

- Aarhus: Samrådet for amatørkor, -orkestre, -teatre og -dansere, repræsenterer som navnet angiver kun amatører.
- Kulturelt Samråd i Guldborg er en paraplyorganisation for alle kommunens kulturelle foreninger, institutioner og interessegrupper.
- Kulturrådet i Silkeborg er bestyrelse for sammenslutningen kulturSilkeborg, som man frit kan melde sig ind i. Kulturrådet er både et politisk, vejledende og støttende organ, der varetager amatørkulturens interesser og fungerer som bindeled mellem foreninger og kommunen.

Der er altså stor forskel på, hvor bredt et område rådene varetager. Størrelsesforskellen betyder også forskel i rekrutteringsmulighederne for rådene og stor forskel på, hvor stor en ressourcemæssig indsats arbejdet kræver.

I Guldborgsund virkede det lokale samråd meget aktivt og velfungerende. Af årsberetningen ved det årlige repræsentantskabsmøde fremgik det, at der er stor aktivitet og jævnlig kontakt med amatørforeninger i området. Det skyldes, at samrådet råder over en pulje penge som foreningerne kan søge. Derved søger foreningerne støtte direkte gennem samrådet og samrådet får en reel støttefunktion i forhold til foreningerne og en kontinuerlig fornemmelse af foreningernes aktiviteter. Den største udfordring for samrådet i Guldborgsund var at få foreninger til at deltage i de møder de holder.

Samrådet i Århus minder meget om Guldborgsund. Det har ligeledes en pulje penge som samrådet kan råde over (som i Aarhus dog kun er beregnet på sommeraktiviteter), og der er også problemer med at få foreningerne til at deltage i de møder, som samrådet holder. Men alligevel afslører fællesmøderne i de to kommuner en væsentlig forskel. I forbindelse med fællesmødet i Aarhus efterspurgte foreningerne i høj grad de opgaver, som samrådet i princippet udfylder. Det var tydeligt, at foreningerne enten ikke har et godt nok kendskab til samrådets tilbud, eller at samrådet ganske enkelt ikke udfylder funktionerne godt nok. Det er en væsentlig forskel fra Guldborgsund, hvor foreningerne ikke efterspurgte de funktioner, som samrådet udfylder.

Kulturrådet i Silkeborg har kun eksisteret i to år og er derfor stadig i en opstartsfasen. Rådet er meget ambitiøst, og det er tydeligt at mærke, at det er et projekt, der er igangsat af ildsjæle, og at der er en tæt kontakt med kommunen, som støtter op om at få rådet kørt ordentligt i gang. Rådet fremlagde ved fællesmødet i Silkeborg en plan for en stor kulturportal. Visionen omkring portalen opfyldte mange af de funktioner, som generelt blev efterspurgt i de udvalgte kommuner: En portal der både kan være socialt medie, internt forum for vidensdeling og en platform for synlighed udadtil. Kulturrådet ville også opfylde nogle af de behov, der var for politisk og administrativ kontakt til kommunen og tilbød i forbindelse med fællesmødet at være tovholdere og ressourcemæssig støtte i forhold til det nye netværk. Kulturrådet kan altså vise sig at være en stor støtte for det nye netværk, og hvis de ambitiøse planer kan realiseres, er det et godt eksempel på en velfungerende politisk og administrativ instans, der styrker den positive kontakt mellem kommune og foreninger.

I Aarhus Kommune tyder meget på, at samrådet er faldet ind i en rutine og mangler fornyelse i det daglige virke og kontaktformerne til foreningerne. Samrådet udtrykker et ønske om at udfylde en central servicefunktion for foreningerne, men har reelt ikke de ressourcer, der skal til for at løfte opgaven. Der mangler den drivkraft, der ses i ildsjælene fra Silkeborg og en konkret sparringspartner fra kommunal side. En medarbejder fra enten kulturforvaltningen eller Sport og Fritid, der kan yde den støtte og vejledning, der er behov for. Forskellen fra Aarhus til både Guldborgsund og Silkeborg

viser, at det ikke er nok, at kommunen håber på samrådets hjælp og støtte og stiller pengepuljer til rådighed. For at arbejdet kommer rigtigt op at køre, er det nødvendigt, at der prioriteres personaleressourcer.

Samrådet i Guldborgsund og Aarhus efterspørger engagement hos foreningerne, og det tyder på, at samrådene mangler at udføre det informationsarbejde, der skal til for at foreningerne bliver klar over, hvad de kan bruge samrådet til. Eksemplet fra Silkeborg viser også, at det kan give ny energi, nytænkning og mulighed for at tilpasse de administrative organer bedre til de aktuelle behov, hvis man omstrukturerer et ikke-fungerende samråd.

5.5 Dialog med foreningerne

Kontakten med foreningerne i de enkelte kommuner gav meget forskellige erfaringer og vil derfor blive gennemgået individuelt nedenfor. På trods af de forskellige erfaringer er der dog alligevel visse markante tendenser der går igen.

5.5.1 Guldborgsund

Fire ud af fem medlemsscener af DATS blev interviewet over telefon eller ved personligt møde. Ud fra de fire interviews fremgik det, at der var stor forskel på aktivitetsniveau, økonomi, og lokaleforhold. Dog skilte Sprøjtehuset, kommunens største amatørscene, sig ud mht. til lokaleforhold og økonomi. Men på trods af forskellighederne tegnede der sig et generelt billede af velfunderede scener, der har eksisteret i en årrække, har et gennemgående højt aktivitetsniveau og yder en aktiv indsats i forhold til lokalområdet og det lokale samvær for både børn og voksne i alle aldre.

En enkelt af de interviewede scener havde ikke faste lokaler, men god kontakt til det lokale forsamlingshus, hvor den lejede sig ind. Forskellen mellem at have egne lokaler og at måtte leje sig ind gav udslag i aktivitetsniveauet. Der var tydeligt forskel i antal aktiviteter mellem de scener, der havde stabile lokaleforhold, og de der lejede sig ind. Derved er det tydeligt, at kommunens velvilje omkring godkendelse af amatørscenerne som folkeoplysende foreninger og den dertilhørende støtte i form af lokaler betaler sig. Investeringerne i lokaler bliver nemlig en indirekte investering i den lokale amatørkultur og aktivitetsmuligheder for lokalbefolkningen.

5.5.2 Holbæk

I Holbæk blev 27 musikforeninger kontaktet. Foreningerne blev fundet gennem "Foreningsportalen" på kommunens hjemmeside og medlemsinformationer fra AKKS' medlemsorganisationer. Den endelige liste afslørede et rigt amatørmusikliv, der især var præget af mange kor – fra små kirkekor, over blandede rytmiske kor til to gospel kor. Derudover var der tre uniformerede orkestre, et symfoniorkester, et byorkester og to Big Bands, mens Holbæk var mindre stærk på den rytmiske musik og folkemusikken.

På grund af det store antal foreninger i Holbæk besluttede projektlederne at maile og ringe til alle frem for at gennemføre egentlige interview, men også det viste sig at være en stor mundfuld. Det var først og fremmest svært at få fat i folk pr. telefon. Der skulle mange telefonopringninger til at etablere en kontakt og følelsen af at forstyrre folk i deres fritid, var en udfordring.

Det lykkedes dog at få talt med stort set alle foreningerne på listen over en 3 ugers periode. Samtalerne afdækkede, at amatørmusikforeningerne var meget forskellige men dog står med nogle fælles problemstillinger, som primært handler om: Lokaleforhold, presset økonomi, ønske om flere

unge medlemmer og frustration over, at det frivillige administrative arbejde fylder for meget i forhold til det kunstneriske.

Det blev også hurtigt klart, at der var en vis mødetræthed blandt amatørkulturens aktive i Holbæk, og at amatørlivet var noget fraktioneret i mindre alliancer holdt indenfor de gamle kommunegrænser. Flere nævnte direkte i forbindelse med telefoninterview, at de blev trætte bare ved tanken om at skulle deltage i endnu et forum med "snak og snak og ingen handling og indflydelse". Der var derfor på forhånd en vis skepsis overfor netværkstanken.

Størst interesse for at være med i et netværk var der blandt de større foreninger, der modtager tilskud via folkeoplysningsloven, og som i forvejen har en uformel kontakt til hinanden, mens interessen var mindst blandt dem, som klarede sig uden, dvs. på medlemskontingenter og i kirkerégi. Vi stod dog helt klart tilbage med en følelse af, at modstanden mest handlede om den indsats, der skulle til for at "løbe netværket i gang". Flere nævnte nemlig at de gerne ville deltage, hvis netværket kom "op at stå".

5.5.3 Faaborg-Midtfyn

I Faaborg-Midtfyn blev der holdt individuelle samtaler med Laundrupmarks Egnsspil, Midtfyns Amatørscene (MAS) og Foderstofrevyen. Som i Guldborgsund var scenerne meget forskellige både i mål, antal medlemmer og virke. Derfor oplevede de også graden af kommunal kontakt og historikken med kommunen meget forskelligt. Men på trods af forskellighederne tegner der sig et generelt billede af velfunderede scener, der har eksisteret i en årrække og spiller en stor rolle i lokalområdet.

Af samtalerne fremgik det, at der allerede på nuværende tidspunkt eksisterer både formaliserede og uformelle netværksdannelser mellem scenerne. Alle tre scener nævnte hinanden som faste samarbejdspartnere. Samarbejdet eksisterer primært i form af praktiske udlån af f.eks. kostumer og teknisk udstyr, og er i høj grad motiveret af de gode faciliteter, som Midtfyns Amatørscene besidder både i form af lokale og teknik. De midler som tildeles fra kommunal side til Midtfyns Amatørscenes lokaler, kommer altså ikke alene denne ene scene til gode, men er til gavn for flere andre scener i området.

I forbindelse med musikdelen af Faaborg-Midtfyn piloten, blev der, som i Holbæk, fundet frem til amatørmusikforeningerne ved at samkøre oplysningerne om musikforeninger via kommunens Foreningsportal med oplysninger fra AKKS' medlemsorganisationer. En ressourcekrævende proces, der førte til en liste med 23 amatørmusikforeninger. Den færdige liste tegnede et billede af en kommune rig på kor (der var 15 fordelt på kirke-, efterskole- og gospelkor) og harmonikamusik. Men også en viseforening, et byorkester og den rytmiske musik var repræsenteret. Som i Holbæk gjorde alene antallet af musikforeninger i Faaborg Midtfyn det umuligt for projektlederen at gennemføre interviews med alle. Det blev derfor kun til sporadiske telefoninterview med de kontaktpersoner, som det var muligt at få fat i på to forsøg i løbet af en uge.

Det viste sig imidlertid hurtigt at flere af musikforeningerne havde kendskab til hinanden via kommunens spil-dansk-gruppe og samarbejdede på tværs og med kommunen både i forbindelse med Spil-Dansk-Dagen og Børnekulturugen. Der eksisterede således allerede et musiknetværk omkring spil-dansk-gruppen, der sagtens kunne udbygges med amatørscenerne til et egentligt amatørnetværk.

5.5.4 Aarhus

I undersøgelsen af Aarhus Kommune blev der gennemført personlige interviews med Vilhelmsborg Festspil, Århus Revysterne, Aabyhøj Amatørteater, Vester Gasværk, Stavtrupscenen, Revykompagniet Sønden, Åben Himmel og Bering ungdoms- og gymnastikforening.

Rosenteatret, Mårslet Revyforening, Amatørteatret Spiren, Lystrup Revyforbund og Musical Syd er også medlemmer af DATS, men det var af forskellige årsager ikke muligt at gennemføre interviews med disse.

Foreningerne var meget forskellige i forhold til styreform, økonomisk råderum, lokaleforhold, kunstnerisk fokus samt historik og tilfredshed i forhold til kontakten til kommunen. Derfor tegnede de også et meget varieret billede i forhold til ønsker og behov i forbindelse med muligheden for et lokalt netværk. Ved hvert interview blev der spurgt ind til hvilke ønsker foreningerne kunne have til emner til det fælles møde, og følgende emner blev nævnt: fælles kurser, lokalemuligheder i Aarhus, fundraising, PR og marketing, fælles mailliste og oversigt over teatre i kommunen, kontakt til uddannelsesinstitutioner, fælles internetbaseret portal med mulighed for netværk.

Interviewene afslørede, at der i høj grad eksisterer uformelle netværk på kryds og tværs mellem de interviewede scener og med andre aktive scener i området. De uformelle netværksdannelser skyldes både, at de yngre medlemmer er aktive i flere forskellige foreninger og gamle relationer fra foreninger, der har eksisteret i området gennem mange år. Derudover har Lisbet Lautrup Knudsen, nuværende formand for DATS og Teaterskoleleder ved Gellerupscenen været en stor drivkraft for det uformelle netværk. I flere af undersøgelsens interviews blev Lisbets engagement og initiativ i forhold til at samle foreningerne og skabe en positiv dialog fremhævet.

De uformelle netværk blev primært brugt til gensidigt udlån af f.eks. kostumer, rekvisitter og i enkelte tilfælde også personer, der kan hjælpe til at få et forestillingsprojekt til at lykkes. Denne type netværk blev dog også efterspurgt af enkelte af de interviewede scener, og variationen i kontakten mellem scenerne tyder på, at flere scener i området vil kunne inkluderes i et officielt amatørkulturelt netværk.

5.5.5 Silkeborg

I Silkeborg Kommune har der været afholdt individuelle samtaler med Silkeborg Ny Teater, Voel Borger og Gymnastikforening, Sejs-Svejlbæk Borgerforening, Perronteatret og Thorningegnens friluftsspil.

Silkeborg Musik og Teaterensemble er også medlemmer af DATS, men det var desværre ikke muligt at få en samtale i stand.

De interviewede foreninger spænder i størrelse mellem ca. 12 og ca. 165 medlemmer og et aktivitetsniveau mellem 1-2 produktioner til 5-6 produktioner årligt.

Som i de andre kommuner er der uformelle forbindelser mellem foreningerne, især via skuespillere der er aktive i flere forskellige foreninger, men Silkeborg er den kommune, der har mindst kontakt mellem foreningerne. Som i andre kommuner er enkelte foreninger godkendt som folkeoplysende og modtager lokale- og aktivitetstilskud. Men langt størstedelen af foreningerne har enten ikke behov for en godkendelse, fordi de hører under en borgerforening eller har fundet andre løsninger, der kan opfylde lokalebehovene uden kommunens hjælp.

Pga. Den store variation i ambitioner og budgetter er der også stor forskel på de pengesummer som foreningerne arbejder med. Ud over tilskud fra kommunen klarer de fleste foreninger sig et langt stykke af vejen ved billet-, bar- og madindtægter. Enkelte søger af og til fonde.

De to scener, der holder til ved borgerforeninger, får et eventuelt underskud dækket dér, og tilsvarene går overskuddet også til borgerforeningen.

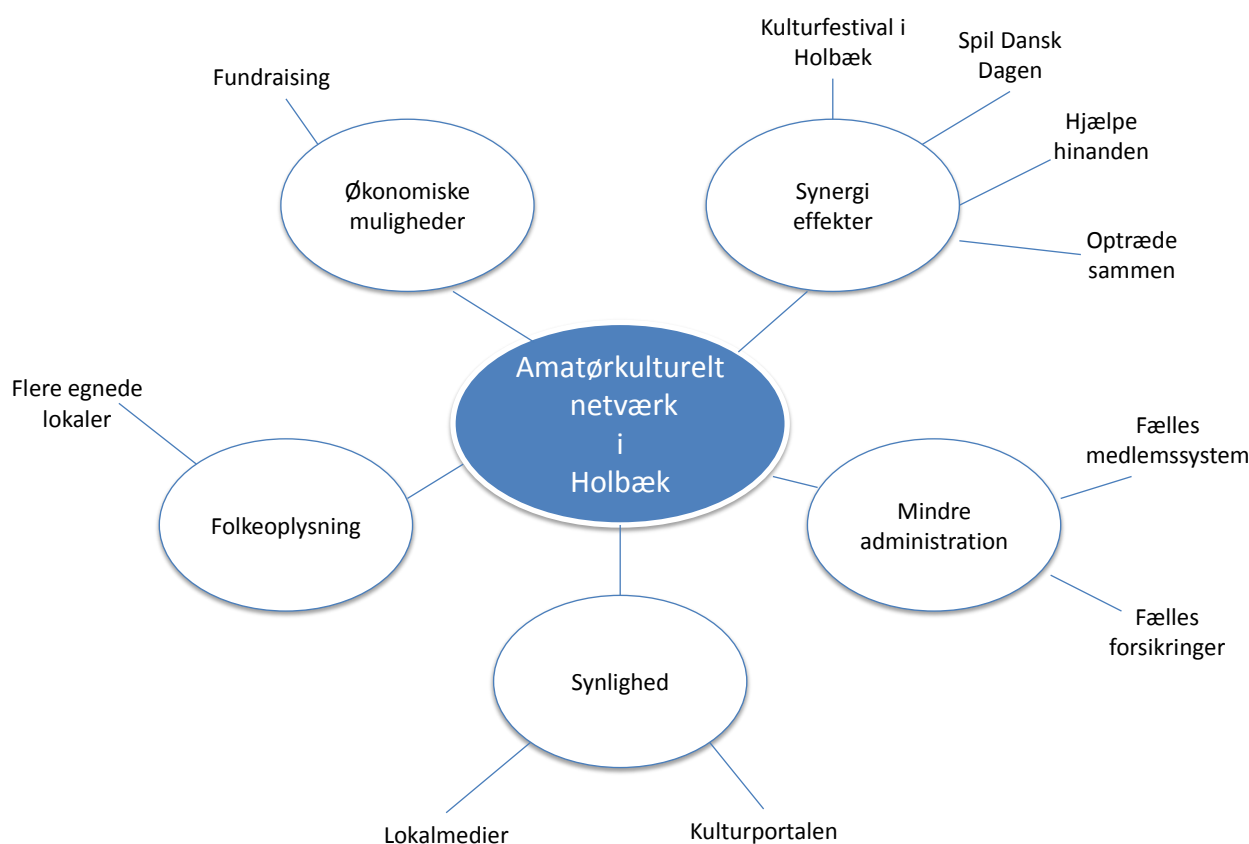
Foreningerne udviser ikke det store kendskab til kulturSilkeborg eller Kulturrådet, men ved fællesmødet blev der lagt an til et fremtidigt samarbejde.

5.6 Afvikling af fællesmøder

Ligesom ved den personlige kontakt med foreningerne udviklede strategien for fællesmøderne sig løbende i forbindelse med projektets afvikling. Især de første møder viste nogle tydelige tendenser til hvilke strategier, der virkede på trods af kommunernes forskelligheder, og derfor var formen på de sidste fællesmøder langt mere ens end de første.

Det blev hurtigt tydeligt, at det var vigtigt, at fællesmøderne bestod af to hovedblokke: Én introduktionsrunde og præsentation af de lokale politiske forhold og offentlige støttemuligheder og en fælles dialog omkring de lokale behov for et eventuelt netværk.

De fællesmøder der var mest forskellige var de to første, der blev afholdt i Guldborgsund og Holbæk, fordi formen på møderne stadig blev afprøvet. Mødet i Guldborgsund kommune var præget af to ting: Meget korte tidsfrister og en meget løs struktur. Det korte forløb betød at der ikke var tid til at få en kommunal medarbejder til at deltage. Den løse struktur fungerede i denne kommune, fordi der på forhånd var gode forbindelser mellem de fremmødte, og fordi kommunen generelt var velfungerende. I Holbæk blev der modsat valgt en meget stram struktur. Det skyldtes blandt andet antallet af musikforeninger i kommunen, og at man var nervøs for, at en for løs struktur ville betyde, at en kompliceret historik ville komme til at styre udfaldet af mødet. For at sikre at mødet blev præget af en fremsynet og positiv dialog, valgte man derfor at udarbejde et mindmap sammen med deltagerne. I udviklingen af mindmappet fik alle deltagerne mulighed for at dele deres ønsker og tanker om et fælles netværk. I Holbæk kom det til at se sådan ud:

Mindmappet viste sig at være et rigtigt godt udgangspunkt for foreningernes snak om netværk og skabte et konkret billede af hvilke behov, der var gensidige blandt de fremmødte. Derfor valgte vi også at bruge mindmappet i Faaborg-Midtfyn, Aarhus og Silkeborg. Og det blev et brugbart redskab ligeegyldigt om kommunerne var velfungerende eller konfliktfyldte.

I praksis gjorde vi det, at vi efter et stykke tid med åben dialog på fællesmøderne, omkring hvad mindmappet kunne og skulle indeholde, begyndte at kredse behovene ind. Vi opsummerede hvilke behov der var blevet fremhævet som de vigtigste, og vi opfordrede foreningerne til at holde et evt. netværk helt simpelt og så frit fra administrative forpligtigelser som muligt. I Guldborgsund, Faaborg-Midtfyn, Aarhus og Silkeborg blev eksemplet fra Esbjerg (beskrevet i afsnit 3.4) endvidere brugt som inspiration til, hvordan man kan opretholde et brugbart netværk, uden at det betyder mere ansvar og flere arbejdsopgaver for de involverede.

Udfaldet blev, at det i alle kommuner blev aftalt, at man skulle oprette et netværk, og at det i alle tilfælde skulle gøres så simpelt som muligt med et minimum af administrative og organisatoriske krav. Der var således enighed om, at der var mange fælles ønsker og berøringsflader og behov for et fælles formaliseret samarbejdsforum.

5.6.1 Støtte fra landsorganisationerne

Der har med udgangspunkt i erfaringerne fra de andre netværkstiltag nævnt i kapitel 3, gennem hele projektet, været en bevidsthed om, at der er størst mulighed for, at netværkene overlever, hvis der er

hjælp at hente fra en udefrakommende ressource. Men da det p.t. er urealistisk, at landsorganisationerne kan finde tid og ressourcer til at facilitere alle kommende møder i de nyoprettede netværk, var vi nødt til at finde en anden måde at støtte netværkene. Netværkene blev i de fleste tilfælde tilbudt et referat fra det første møde, en kontaktiliste over de foreninger, som DATS og AKKS havde rettet henvendelse til, og så blev alle teaterkommunerne bedt om at udpege en kontaktperson, som DATS kunne rette henvendelse til om et halvt år, for at spørge ind til status på netværket, og om der eventuelt er et område, hvor landsorganisationen kan støtte, vejlede og hjælpe.

I Holbæk blev netværket tilbudt lidt mere hjælp. Foreningerne så gerne, at AKKS faciliterede processen indtil netværket havde fundet sin form. Det besluttede projektlederne at gå med til, da netværket i Holbæk tydeligvis havde behov for en længere "facilitering", der rakte udover fællesmødet. Desuden anså vi det for interessant for på lang sigt at kunne vurdere om en længere faciliteringsfase, ville gøre en forskel for netværkets oprettelse og forankring.

5.6.2 Kommunekontakt

I fire ud af de fem kommuner blev lokalpolitiske forhold og støttemuligheder gennemgået af en eller flere repræsentanter fra kommunen på fællesmødet. Det viste sig at være meget positivt for alle de fremmødte. I de kommuner hvor kommunikationen mellem foreninger og embedsmænd var begrænset eller direkte dårligt fungerende, betød det, at deltagerne fik lov til at mødes i et neutralt forum for at diskutere, hvordan man kunne styrke og bruge hinanden positivt. I de tilfælde hvor kontakten allerede var velfungerende, viste der sig alligevel at være lokale forhold, som foreningerne ikke kendte til, og der blev diskuteret muligheder for nye samarbejdsformer, der kunne styrke både foreninger og kommune. I forhold til kommunen var møderne også et rigtigt godt redskab til synliggørelse af foreningerne, der betød, at kommunens embedsmænd blev opmærksomme på de foreninger og den aktivitet, der var inden for deres område. Alene det er i sig selv værdifuldt for amatørkulturen, og fællesmødet skabte således både mere viden og konstruktiv dialog.

Kapitel 6: Projektets erfaringer

Amatørkulturelle netværk har vist, at der i høj grad er et behov for nye samarbejdsformer og netværk i amatørkulturen. Men projektet har også vist hvor forskellige forholdene er i kommunerne, både i forhold til byernes størrelser og i forhold til, hvordan kommunerne prioriterer området.

Allerede ved dette projekts begyndelse var vi klar over nogle faktorer, som kunne have stor betydning for netværkenes overlevelse. Blandt dem var, at det er vigtigt at foreningerne ikke bruger for mange ressourcer på administrativt tunge opgaver som fælles hjemmesider, databaser osv. Vi vidste også, at netværkene har lettere ved at overleve, hvis der er en eller flere lokale ildsjæle, der har overskud til at pleje netværket ved løbende at have kontakt med de involverede og fungere som bindeled til kommune og landsorganisationer. De teorier er vi kun blevet styrket i, i forbindelse med projektet.

Som nævnt er de nye netværk i projektets pilotkommuner ikke så langt, at vi kan drage nogle konkrete konklusioner omkring, hvilke faktorer der har indflydelse på deres beståen eller mangel på samme. Men vi kan allerede nu se, at landsorganisationerne, kulturelle samråd og kommunerne spiller en afgørende rolle i forhold til oprettelse og motivering af nye netværk. Hvis foreningerne i et område ikke på egen hånd har fundet motivationen til at starte et netværk, har de formentligt brug for et ekstra puf i form af en udefrakommende person, der motiverer og foreslår løsninger på, hvordan man får et netværk op at stå. Det kan sagtens være i form af en lokal ildsjæl, men i de tilfælde hvor der ikke fra starten er en eller flere personer, der giver udtryk for, at de har lyst til at varetage opgaven, er det vigtigt at netværket får hjælp. Den hjælp kræver overskud, og ofte har hverken det kulturelle samråd, hvis der overhovedet er sådant, eller kommunerne de ressourcer, der skal til for at motivere et netværk, og så er det vigtigt at landsorganisationerne påtager sig facilitatoropgaven.

Om netværket skal være tværkulturelt eller for en specifik kunstgenre for at være mest velfungerende, er vist en vurderingssag fra område til område samt et spørgsmål om, hvad der er netværkets primære opgave. I nogle områder kan der f.eks. være så få teaterforeninger, at det dårligt kan kaldes et netværk, hvis de arbejder sammen. I de tilfælde kan det være en god idé at lave et samlet netværk for f.eks. musik og teater. Men omvendt skal man passe på, at netværket ikke bliver så stort og bredt favnene, at foreningerne har svært ved at se grunden til at deltage, og ønskerne til netværket peger i for mange forskellige retninger. Meget tyder på, at et velfungerende netværk skal have et klart og tydeligt mål, der løser noget alle oplever som et fælles behov, for at overleve.

Kapitel 7: Konklusion

Med *Amatørkulturelle netværk* ønskede vi at skabe nye samarbejdsformer og netværksdannelser indenfor amatørkulturen. Vi håbede, at projektets netværk ville kunne få lokalpolitisk indflydelse og skabe enkle og overkommelige platforme. Om de nyoprettede netværk består, kan vi ikke sige noget om på nuværende tidspunkt, men baseret på erfaringer fra de fem pilotkommuner, kan vi med sikkerhed sige, at behovet er der. Foreningerne søger allerede hinanden i uformelle netværk, og alle steder vi er kommet frem, har vi mødt en åbenhed overfor stærkere og mere strategiske samarbejdsformer i sammenhæng med en lyst til at vide mere om de kommunale muligheder.

Konklusionen må derfor være, at behovet for netværk er der, og at netværk i høj grad er en brugbar løsning på de udfordringer amatørkulturen møder i de nye kommuner.

Vi søgte også forståelse og flere erfaringer til den fremtidige kontakt med foreningerne og kan efterfølgende drage flere konklusioner, der vil få stor betydning for det fremtidige arbejde i vores organisationer:

Kontakt med foreningerne: Ved begyndelsen af dette projekt havde vi en forventning om, at den afsøgende metode havde en positiv indvirkning på foreningernes motivation for at oprette et netværk. Det viste sig at være rigtigt. Deltagerne gav udtryk for, at det var trygt og positivt at vide, at facilitator havde et forhåndskendskab til foreningerne og en viden om, hvad der rører sig i den specifikke kommune. Vi kunne også se en tydelig forskel i foreningernes engagement og deltagelse i fællesmøderne, alt efter om de var blevet kontaktet personligt eller ved en standard e-mail. Det viste sig især i forskellen mellem teater og musikforeningers deltagelse ved fællesmøderne. Men samtidigt er den afsøgende metode meget ambitiøs. Det er en stor udfordring at holde individuelle samtaler med alle foreningerne, især på musikområdet hvor der er mange flere aktører end på teaterområdet. Man skal altså vide, at interviewene gør en væsentlig forskel for deltagelsen i fællesmødet, men at der skal afsættes meget tid til det.

Konklusion: Når projekter som dette planlægges, skal man vurdere, hvad der er vigtigst, og hvor mange ressourcer man har til rådighed - høj procentvis fremmøde til fællesmøderne for netværket eller at få spredt netværkstanken i et stort antal kommuner.

Håndbogen: Tanken om håndbogen er blevet modtaget meget positivt. I nogle kommuner har foreningerne tidligere været vandt til mødetunge projekter uden et konkret motiverende slutprodukt. Det er altså vigtigt for foreningerne, at de kan se konkrete resultater, der taler direkte til dem, og projektet har givet nogle gode erfaringer i forhold til behovene for håndbogens indhold.

Konklusion: Et konkret fysisk produkt efterspurgt og brugbart for foreningerne og kan med fordel bruges i fremtiden.

Kommunekontakt: Hvis målet med et netværk blandt andet er politisk indflydelse, synlighed og bedre gensidig forståelse mellem kommune og foreninger, viser dette projekt, at det er positivt at have kommunale repræsentanter med på fællesmødet. For foreningerne giver det det bedste mulige indblik i de lokale støttemuligheder, og det gør kontakten mindre "farlig" mellem kommunens ansatte og foreningerne. Flere steder fik kommunerne også et bedre indblik i hvilke foreninger, der findes i området, og en god dialog blev enten udviklet eller påbegyndt.

Konklusion: Samarbejde med kommunen og kommunal deltagelse på fællesmøderne er positivt for projektet og det videre forløb.

Projektledelse og facilitering af projektet: For projektlederne viste det sig hurtigt, at det er vigtigt at være flere om projektet. Undervejs i processen kan det være udfordrende at tage kontakt til de mange foreninger og kommuner, især hvis man støder ind i kommuner, hvor der er dårlig stemning. I sådanne tilfælde er det godt at være flere til at diskutere, hvordan kommunen skal gribes an. Ved afholdelse af fællesmøderne giver det desuden et langt bedre overblik at være to, så man kan skiftes til at holde oplæg, skrive referat, tage billeder og styre en tavlesession med et mindmap. Det er en stor udfordring at udfylde alle disse poster, hvis man er alene om at facilitere mødet.

Konklusion: Det er vigtigt at være flere om at facilitere og varetage projektet og fællesmøderne.

Projektets afgrænsning: Dette projekt er primært planlagt omkring den indledende kontakt og afviklingen af det første fællesmøde. DATS og AKKS har ud over denne del tilbudt at være fast støtte og sparringspartner for netværkene fremover, men har ikke ressourcerne til at facilitere de fremtidige møder, og i flere af kommunerne er det usikkert om netværkene kan opretholdes på det grundlag. Det er derfor vigtigt at fremtidige projekter tænkes længere, så man sikrer en forankring af netværkene.

Som løsning på denne udfordring foreslår vi, at man laver et længere projekt med en afviklingsperiode over 2-3 år. For at få størst mulig succes med projektet kan man ansætte flere personer i f.eks. 10-timers stillinger forskellige steder i landet og en fast projektleder med overblik over projektet. Personerne i 10-timers stillingerne skal tage kontakt til kommuner og foreninger i deres nærområde og benytte "håndbogen" som motivationsredskab til oprettelse af netværk. Den geografiske spredning af projektets facilitatorer er hensigtsmæssig, fordi der spares ressourcer til transport rundt i landet, og fordi et forhåndskendskab til den lokale historik er en fordel. Det er endvidere vigtigt, at personerne er ansat i så lang en periode, at de kan deltage i de første indledende møder for foreningerne, og følge netværket til det er ordentligt etableret og selvkørende.

Konklusion: For at sikre at indsatsen ikke går tabt, er det vigtigt, at forankringen af netværkene tænkes ind i fremtidige projekter.

Kommunesammenlægningens fortsatte effekt: I projektet *Nye tider, nye samarbejdsformer* fra 2007 var det tydeligt, at de nye storkommuner havde meget betydning for amatørkulturen. Der er nu gået fem år, og de store afstande er stadig problematiske for foreningerne. En kommunesammenlægning af den størrelsesorden kræver altså nytænkning i foreningskulturen, især fordi forventningerne til amatørkulturforeningerne gradvist synes at være blevet større, i det omfang de nu er formuleret ind i folkeoplysnings-, kultur- og frivillighedspolitikker, samtidigt med at der generelt er færre midler på især folkeoplysningsområdet. Etableringen af lokale amatørkulturelle netværk kan være med til at ruste foreningerne til at tackle denne virkelighed.

Konklusion: Kommunesammenlægninger og øgede ambitioner for amatørkulturen er problematisk. Netværkene kan være med til at ruste foreningerne til i fællesskab at håndtere de nye udfordringer.